

Sygnatura akt VI Ka 184/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **30 maja 2014** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Andrzej Ziębiński

Sędziowie SSO Kazimierz Cieślikowski

SSO Arkadiusz Łata (spr.)

Protokolant Marzena Mocek

przy udziale -

po rozpoznaniu w dniu 30 maja 2014 r.

sprawy **P. J.** ur. (...) w S.,

syna J. i E.

oskarżonego z art. 65§1 i 4 kks, art. 65§1 i 4 kks w zw. z art. 91§1 i 4 kks w zw. z art. 7§1 kks

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 19 grudnia 2013 r. sygnatura akt III W 819/13

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk w zw.z art. 113 § 1 kks

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Gliwicach do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt VI Ka 184/14

UZASADNIENIE

Oskarżonemu P. J. zarzucono, iż:

I. w dniu 28 września 2012r. w miejscowości G. na ulicy (...) obok

targowiska miejskiego w samochodzie osobowym marki O. (...) o nr rej. (...) przechowywał towar w postaci:

- tytoniu do palenia w ilości 20 worków po 0,50 kg o łącznej wadze 10,00 kg całość bez wymaganych polskich znaków akcyzy – stanowiący przedmiot czynu zabronionego określonego w art. 63 kks, przez co naraził Budżet Państwa na uszczuplenie należnego podatku akcyzowego w kwocie 5873,00-zł – tj. wykroczenie skarbowe z art. 65 § 1 i 4 kks;

II. w tym samym miejscu i czasie przechowywał towar w postaci:

- 140 paczek a 20 sztuk papierosów marki (...) posiadających białoruskie banderole, całość bez wymaganych polskich znaków akcyzy – stanowiący przedmiot czynu zabronionego określonego w art. 63 kks, przez co naraził Budżet Państwa na uszczuplenie należnego podatku akcyzowego w wysokości 1799,00-zł, podatku VAT w wysokości 454,00-

zł, a należności celne wynoszą 65,00-zł – tj. wykroczenie skarbowe z art. 65 § 1 i 4 kks w zb. z art. 91 § 1 i 4 kks w zw. z art. 7 § 1 kks.

Sąd Rejonowy w Gliwicach, wyrokiem z dnia 19 grudnia 2013r. – sygn. akt III W 819/13 orzekł, że:

- 1) uznaje oskarżonego P. J. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, czym wyczerpał znamiona wykroczenia skarbowego z art. 65 § 4 kks i 65 § 1 i 4 kks w zb. z art. 91 § 1 i 4 kks w zw. z art. 7 § 1 kks i za to na mocy art. 65 § 4 kks w zw. z art. 50 § 1 kks skazuje go na karę grzywny w wysokości 1000-zł;
- 2) na mocy art. 30 § 1 kks w zw. z art. 49 § 3 kks orzeka przepadek na rzecz Skarbu Państwa poprzez zniszczenie 10 kg tytoniu do palenia oraz 140 paczek papierosów marki (...) – zabezpieczonych w magazynie depozytowym Urzędu Celnego w R. pod poz. D/ (...);
- 3) na mocy art. 29 ustawy z dnia 26 maja 1982r. – Prawo o Adwokaturze zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. R. kwotę 531,36-zł wraz z 23 % VAT tytułem zawrotu nieopłaconych kosztów obrony z urzędu;
- 4) na mocy art. 627 kpk i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. Nr 49, poz. 223 z późn. zm.) zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe obejmujące wydatki w kwocie 90-zł i opłatę w kwocie 100-zł.

Wyrok powyższy zaskarżony został w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze – na korzyść P. J. – apelacją jego obrońcy, który sformułował zarzut rażącej niewspółmierności grzywny, co wyrazić się miało orzeczeniem jej jako zbyt surowej.

Autor środka odwoławczego wystąpił zatem o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez wymierzenie oskarżonemu łagodniejszej kary grzywny w dolnych granicach ustawowego zagrożenia oraz o zwolnienie od ponoszenia kosztów postępowania przed Sądem I instancji. Nadto o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej wymienionemu z urzędu, które nie zostały opłacone w całości ani w części oraz o zwolnienie P. J. od kosztów postępowania odwoławczego z uwagi na jego trudną sytuację finansową.

Sąd Okręgowy stwierdził, co następuje.

Apelacja obrońcy okazała się skuteczna o tyle, iż w następstwie jej wywiedzenia konieczne oraz uzasadnione stało się uchylenie zapadłego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Gliwicach. Został on bowiem wydany z obrazą prawa procesowego, a to art. 173 § 1 kks, która mogła mieć wpływ na jego treść.

Sąd jurysdykcyjny procedował de facto w trybie postępowania w stosunku do nieobecnych, ustalając iż nie przebywa oskarżony pod adresem jaki podał w postępowaniu przygotowawczym. W tym miejscu potrzeba dodatkowo wytknąć popełnienie kolejnego uchybienia proceduralnego. Stosownie do uregulowania art. 175 § 1 kks zastosowanie postępowania w stosunku do nieobecnych powiązane zostało z obowiązkiem wydania postanowienia w tejże materii. Powyższa powinność dotyczy każdego organu prowadzącego postępowanie, a zatem również Sądu orzekającego. Tymczasem w badanym przypadku z niezrozumiałych względów Sąd Rejonowy tego nie uczynił.

W konsekwencji można było zaledwie domyślać się, że przedmiotową sprawę rozpoznawano wedle przepisów Rozdziałów: 19 i 20 Działu VI Kodeksu karnego skarbowego. Taka praktyka nie jest oczywiście dopuszczalna, zaś Sąd jurysdykcyjny, skoro uznał wystąpienie przesłanek pozytywnych z art. 173 § 1 kks winien był powyższe postanowienie wydać. Taką właśnie zasadę przyjmie zatem Sąd I instancji na przyszłość przy rozpatrywaniu spraw kwalifikujących się do postępowania w stosunku do nieobecnych.

Wracając jednak do głównego nurtu rozważań, wspomniany tryb w przedmiotowym przypadku w rachubę jednak nie wchodził.

Sąd Okręgowy mając na uwadze wcześniejsze, pochodzące jeszcze z postępowania pierwszo instancyjnego – dane (vide: k-95: okoliczność, iż P. J. był poszukiwany przez organy ścigania celem osadzenia dla odbycia kary pozbawienia wolności wymierzonej w innej sprawie) ustalił za pośrednictwem programu NOE-SAD, że oskarżony jest od 17 grudnia 2013r. pozbawiony wolności (vide: k-125). Zatem od daty wcześniejszej aniżeli moment czasowy przeprowadzenia rozprawy głównej przed Sądem Rejonowym i zapadnięcia zaskarżonego wyroku.

W konsekwencji – jak już wspomniano – tryb postępowania w stosunku do nieobecnych był wykluczony w obliczu braku warunków z art. 173 § 1 kks, a sprawę należało rozpoznać na zasadach ogólnych. Oskarżony oczywiście – wbrew spoczywającemu na nim obowiązкови (o jakim został prawidłowo, pisemnie pouczone, vide: k-9) – nie zawiadomił żadnych organów przed którymi proces się toczył – najpierw o zmianie miejsca pobytu, a następnie o osadzeniu go w Areszcie Śledczym w S., jednakowoż proceduralne następstwa tego stanu rzeczy obciążały i wiązały Sąd I instancji.

Z drugiej jednak strony nic nie stało na przeszkodzie, a wręcz było wskazane przed przystąpieniem do rozpoznawania przedmiotowej sprawy (skoro stwierdzono, iż P. J. jest poszukiwany celem odbycia kary izolacyjnej) sprawdzenie, czy nie doszło już do osadzenia oskarżonego.

Zastosowanie niedopuszczalnego w realiach faktycznych powyższego przypadku trybu postępowania, a co za tym idzie ograniczenie wymienionemu prawa do obrony stanowiło dostateczny i wystarczający powód, by zaskarżony wyrok uchylić, sprawę zaś przekazać do rozpoznania ponownego.

Godziło się jednak zasygnalizować Sądowi orzekającemu cały szereg dalszych uchybień natury tak merytorycznej, jak i formalnej, jakie miały miejsce w postępowaniu rozpoznawczym.

Sąd orzekający nie wyjaśnił nade wszystko – w należyтым stopniu całokształtu istotnych okoliczności sprawy, naruszając tym samym zasadę z art. 366 § 1 kpk w zw. z art. 113 § 1 kks.

Jednym ze znamion przedmiotowych czynu zabronionego z art. 65 kks jest pochodzenie wyrobu akcyzowego z wcześniejszego czynu zabronionego określonego w art. 63 kks. Kwestia wspomnianego znamienia znalazła się w ogólności poza sferą wszelkiego zainteresowania Sądu jurysdykcyjnego, który nie przeprowadził pod tym kątem postępowania dowodowego, ani też nie zawarł żadnych na tenże temat ustaleń faktycznych oraz ocen prawnych w części sprawozdawczej badanego orzeczenia.

Tymczasem – jak wspomniano – chodziło o niezbędne znamię ustawowe, podlegające wykazaniu i ustaleniu, bez istnienia którego nie może być mowy o przypisaniu oskarżonemu czynu z art. 65 kks (czy to pod postacią przestępstwa skarbowego, czy to wykroczenia skarbowego).

Co więcej, przestępstwa i wykroczenia skarbowe z art. 65 § 1 i 4 kks mają charakter umyślny. Omawiane znamię przedmiotowe musi być tym samym (by można było mówić o ich popełnieniu) objęte zamiarem sprawcy. Sprawca zatem obejmując swą świadomością okoliczność, iż wyrób akcyzowy pochodzi z którejś z odmian czynu zabronionego z art. 63 kks (lub przewidując taką możliwość i godząc się na nią) podejmuje względem tego wyrobu działania, o jakich mowa w art. 65 § 1 kks.

Również i w tym zakresie – tj. znamion podmiotowych – Sąd merytoryczny nie poczynił jakichkolwiek ocen i ustaleń faktycznych ani też ocen prawnych. Nie wypowiedział się także, co konkretnie zadecydowało o przyjęciu, że P. J. działał umyślnie, nie zaś przykładowo - nieumyślnie w sensie art. 65 § 2 kks.

Wszystkie powyższe uwagi zachowują aktualność, co się tyczyło wykroczeń skarbowych zarzuconych oskarżonemu w pkt I i II aktu oskarżenia.

Drugie z nich – wedle oskarżyciela publicznego – realizować miało równocześnie znamiona z art. 91 § 1 i 4 kks. I tym razem jednak Sąd I instancji nienależycie przeprowadził postępowanie dowodowe, nie przedstawił w pisemnych

motywach wyroku swych ustaleń i ocen – faktycznych oraz prawnych, w szczególności co do pochodzenia towaru z czynu zabronionego z art. 86-90 § 1 kks oraz świadomości w tej mierze (i jej postaci) po stronie P. J..

Reasumując, również sposób sporządzenia pisemnego uzasadnienia wyroku, poważne luki w ustaleniach i ocenach Sądu Rejonowego, a i w zakresie postępowania dowodowego w równym stopniu dyskwalifikowały końcowe orzeczenie i nakazywały jego uchylenie oraz ponowne rozpoznanie sprawy.

Dodatkowo należy też zwrócić uwagę na błędną i mylącą redakcję dyspozycji zaskarżonego wyroku. Oskarżonemu zarzucono dwa wykroczenia skarbowe. Powinnością Sądu orzekającego było zatem rozstrzygnięcie w materii sprawstwa i winy, co do każdego nich.

W pkt 1 części dyspozytywnej mowa jest natomiast o uznaniu P. J. „za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu” (liczba pojedyncza). Mając to na uwadze i następnie sposób prezentacji kwalifikacji prawnej (z przytoczeniem art. 7 § 1 kks) oraz powołanie art. 50 § 1 kks jako podstawy wymiaru jednej kary, nie do końca wiadomo, czy Sąd Rejonowy przyjął, że oba zachowania zarzucone oskarżonemu stanowią jeden tylko czyn wyczerpujący znamiona określone w kilku przepisach ustawy (konstrukcja kumulatywnego zbiegu przepisów z art. 7 § 1 kks), czy też jednak dokonanie dwóch odrębnych wykroczeń skarbowych (co pozostaje w sprzeczności z użyciem liczby pojedynczej przy stwierdzaniu winy oskarżonego), za które orzekana jest łącznie jedna tylko kara na zasadzie art. 50 § 1 kks.

Z tych wszystkich względów problematyka rozmiaru kary jawi się jako przedwczesna i drugorzędna.

Przy ponownym rozpoznawaniu sprawy Sąd I instancji zobowiązany zostaje w pierwszej kolejności do zastosowania właściwego trybu postępowania. Następnie do przeprowadzenia wyczerpującego postępowania dowodowego – stosownie do poczynionych wyżej uwag, z wykorzystaniem wszystkich dotychczasowych środków dowodowych, o ile nie wyłoni się potrzeba dopuszczenia dodatkowych dowodów.

Zgromadzony w ten sposób materiał podda wszechstronnej i wnikliwej analizie i ocenie pod kątem wszystkich kodeksowych znamion zarzucanych czynów, po czym trafnie rozstrzygnie w materii sprawstwa i winy lub ich braku, gdy chodzi o oskarżonego, czemu da wyraz (w razie takiej potrzeby) w pisemnych motywach wyroku. Zadbaj również o precyzyjną redakcję jego dyspozycji.

Nie przesądzając w niczym ostatecznego rozstrzygnięcia orzeczono jak w dyspozycji wyroku niniejszego.